

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/6

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/2437

Karar No. 2025/3153

Tarihi: 07.04.2025

●İŞYERİ DEVRİNDE MÜTESELSİL
SORUMLULUK
●BOZMAYA UYGUN KARAR

ÖZETİ Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyumsuzluk, davacının, mezun olduğu ticaret meslek lisesinin lise muadili teknik öğrenim veren okul olmasına göre, kesin kabul esnasında 2 (iki) derece alması ve buna bağlı olarak dava konusu fark ücret alacaklarının hesaplanması ile davalıların sorumlulukları hususlarındadır.

Temyiz olunan nihai kararların bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

Temyizen incelenen İlk Derece Mahkemesi kararının bozmaya uygun olduğu, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı, bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmakla; temyiz dilekçelerinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARŞI OY ÖZETİ:

●İŞYERİ DEVRİNDE DEVREDEN İŞVERENİN MÜTESELSİL SORUMLULUĞUNUN İKİ YIL OLDUĞU

●HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN ANCAK KISMİ DAVADA KISMİ OLARAK TALEP EDİLEN TUTAR İÇİN İŞLEMENECEĞİ

●HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE İSLAHLA ARTTIRILAN TUTARLAR İÇİN KESİLMEMİŞ OLACAĞI

ÖZETİ İşyerinin devri ile birlikte, devralan işveren önceki işverenin işçilere karşı olan genel hak ve borç statüsünü üstlenmekte, iş ilişkisinden kaynaklanan tüm yükümlülüklerin borçlusu ve aynı zamanda tüm hakların da alacaklısı durumuna gelmektedir. Bu durumda, iş sözleşmeleri bütün hak ve borçları ile birlikte devralan işverene geçtiğine ve devralan işveren devreden işverenin hukuki konumunu üstlendiğine göre, işyerini devralan işveren, sadece kendi döneminde gerçekleşen haklardan değil, aynı zamanda işçinin devreden işveren yanındaki çalışması nedeniyle kazandığı haklardan da sorumlu olacaktır (Ercüment Özkaraca, “İşyeri Devri, Devirden Önce Doğan Borçlardan Sorumluluk”, Karar İncelemesi, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2009/1,131-162, s.142-143). Devreden işverenin devir tarihinde muaccel olan alacaklardan müteselsil sorumluluğu için öngörülen iki yıllık süre bir zamanaşımı süresi olmayıp hak düşürücü süre niteliğindedir. Dolayısıyla, iki yıllık bu sürenin durması, kesilmesi söz konusu olmayıp, hâkim tarafından resen nazara alınması gerekir. Bu durumda, devir tarihinden başlamak üzere iki yıllık bir süre geçtikten sonra devreden işverenin sorumluluğu sona erecektir.

Dava açılması ile hak düşürücü sürelerin korunması, yalnız dava edilen kısım için geçerlidir. Dolayısıyla, kısmi dava açılması durumunda alacağın sadece kısmi dava yapılan kesimi için hak düşürücü süreler korunmuş olur; saklı tutularak dava dışı kalan kesim için ise hak düşürücü süre korunmuş olmaz (Baki Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt. 2, İstanbul, Altıncı Baskı, 2001, s.1544, 1671). Başka bir anlatımla

hak düşürücü sürenin durması veya kesilmesi söz konusu olmaz. Dava dilekçesi ile talep edilmeyen miktar bakımından zamanaşımı süresi dâhi kesilmezken hak düşürücü sürenin kesildiğinin kabul edilmesi önemli bir çelişki oluşturur.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak verilen karar; taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı Bakanlığa bağlı ait işyerinde çalıştığını, işyerinde bulunan tüm işçilerin davalı Askeri Fabrika ve Tersane İşletme Anonim Şirketine (ASFAT) devredildiğini, müvekkilinin sendika üyesi olduğunu, davacının ticaret meslek lisesi mezunu olduğunu, işe alındığı tarihte yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesi hükümleri uyarınca deneme süresi sonunda kesin kabul esnasında davacının 2 (iki) üst dereceye intibak ettirilmesi gerektiğini; ancak davalı Kurum tarafından ticaret meslek liselerinin, lise muadili teknik öğrenim veren okul olmadığı gerekçesiyle kesin kabul sırasında 2 (iki) derece yerine 1 (bir) derece verildiğini, bu nedenle ücret alacaklarının da eksik ödendiğini ileri sürerek davacının kesin kabul esnasında 2 (iki) üst dereceye intibakının yapılması gerektiğinin tespiti ile fark ücret, fark akdi ikramiye ve fark ilave tediye alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Bakanlık vekili cevap dilekçesinde; alacakların zamanaşımına uğradığını, davacının işe alındığı tarihte işyerine ibraz ettiği diploma gereği alındığı iş ve meslek kolu ile herhangi bir ilişkisi bulunmadığından deneme süresinde bir kademe artırıldığını, müvekkili ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında yapılan koordineye göre 6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (6764 sayılı Kanun) ile 3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'un (3795 sayılı Kanun) 3. maddesinde yapılan değişiklik ile 09.12.2016 tarihinden önce meslek lisesi mezunu olarak işe başlatılan işçilerin, lise muadili teknik öğrenim veren okul mezunu olarak sayılamayacağını ve bu nedenle de toplu iş sözleşmeleri gereğince deneme süresi sonucunda verilen ilave bir üst ücret derecesine hak kazanmalarına imkân bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Davalı ASFAT vekili cevap dilekçesinde; husumet itirazında bulduklarını, davalı Şirketin 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un (1325 sayılı Kanun) ek 12.

maddesi ile kurulduğunu, sermayesinin tamamının Hazine ve Maliye Bakanlığına yönetim haklarının ise Millî Savunma Bakanlığına ait olduğunu, davacının işe başladığı tarihte müvekkili Kurumun henüz kurulmadığını 14.05.2019 tarihli ve 1105 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un (4046 sayılı Kanun) 2/1-(i) hükmü çerçevesinde davacının çalıştığı fabrikanın işletme hakkının müvekkiline devredildiğini, devir işlemlerinin 21.08.2019 tarihinde tamamlandığını, zamanaşımı def'i ileri sürdüklerini, davacının 09.12.2016 tarihinde yapılan değişiklikten faydalanamayacağını, faydalandığı kabul edilse dâhi teknik öğrenim veren okuldan mezun olmadığı için dava konusu taleplerin reddine karar verilmesi gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 06.09.2022 tarihli kararı ile; davacının 01.03.1995-28.02.1997 tarihleri arasında yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesine göre davacının kesin kabulü sırasında davacıya 2 (iki) üst derece verilmesi gerektiği, emsal kararlar incelendiğinde davacının mezun olduğu lisenin toplu iş sözleşmesinde belirtilen lise denginde olduğu belirtilerek alınan bilirkişi raporu doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin 06.09.2022 tarihli kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 24.01.2024 tarihli kararı ile; İlk Derece Mahkemesinin gerekçesi benimsenerek davalılar vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

Bölge Adliye Mahkemesinin 24.01.2024 tarihli kararının süresi içinde davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Dairece, 6764 sayılı Kanun ile 3795 sayılı Kanun'un 3. maddesinde değişiklik yapılan tarih olan 09.12.2016 tarihinden itibaren (bu tarihten önce veya sonra ticaret meslek liselerinden mezun olunmasına bakılmaksızın) ticaret meslek lisesi mezunlarının, teknik öğrenim veren okul mezunu sayılması gerektiği ve toplu iş sözleşmesi hükmüne göre kesin kabul esnasında ayrıca bir üst derece daha almaya hak kazandıklarının kabulü gerektiği, bu açıklamalara göre davanın kabulü yerinde ise de dava zamanaşımı gözetilerek Ocak 2016 tarihinden itibaren hesaplama yapılan bilirkişi raporuna itibar edilerek hüküm kurulmasının hatalı olduğu, davacının işe kesin kabulü esnasında 2 (iki) üst dereceye intibakının yapılması gerektiği kabul edilerek 09.12.2016 tarihinden itibaren derece ve kademesinin yeniden belirlenmesi ve sonucuna göre fark ücret alacaklarının hesaplanması gerektiği, davacının çalıştığı işyerinin davalı ASFAT'a devredildiği tarih tespit edildikten sonra 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 6. maddesi gözetilerek davalı Bakanlığın sorumluluğunun belirlenmesi gerekirken bu hususta herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın davalıların müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmasının hatalı olduğu gerekçesiyle Bölge Adliye

Mahkemesi kararının ortadan kaldırılmasına ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; devir tarihinin 21.08.2019, dava tarihinin 28.05.2021 olduğu, devir tarihinden davanın açılmasına kadar 2 yıllık süre geçmediğinden 13.01.2022 tarihli ıslah dilekçesi de dikkate alınarak davalıların müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları gerekçesiyle bozmaya uyularak yapılan yargılama sonucunda fark ücret, ilave tediye ve ikramiye alacaklarının kısmen kabulüne karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili temyiz dilekçesinde; ikramiye ve ilave tediye alacakları hesaplanırken saat ücreti farkının günlük ücret farkı gibi değerlendirilerek hatalı bir şekilde hesaplama yapıldığını ileri sürmüştür.

2. Davalı Bakanlık vekili temyiz dilekçesinde;

a. Dava açmak ve dava konusu alacakları talep etmek yönünden zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin geçirilmiş olduğunu,

b. 09.12.2016 tarihinden önce meslek lisesi mezunu olarak işe başlatılan işçilerin lise muadili teknik öğrenim veren okul mezunu olarak sayılmayacağını ve bu nedenle de toplu iş sözleşmeleri gereğince deneme süresi sonucunda verilen ilave bir üst ücret derecesine hak kazanmalarına imkân bulunmadığını,

c. Faiz türü ile başlangıç tarihlerinin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmüştür.

3. Davalı ASFAT vekili temyiz dilekçesinde;

a. Davanın zamanaşımına uğradığını,

b. Davacının hukuki yararı bulunmadığını,

c. Davanın müvekkili bakımından husumet yönünden reddi gerektiğini, kesin kabul işleminin gerçekleştiği tarihte müvekkili Şirketin henüz bir şirket olarak kurulmadığını,

d. Faiz türleri ile temerrüt başlangıç tarihlerinin hatalı olduğunu,

e. Hatalı bilirkişi raporuna dayanılarak karar verildiğini,

f. Davacının ticaret meslek lisesinin muhasebe bölümünden mezun olup teknik öğrenim veren bir okuldan mezun olmadığından ilave üst ücret derecesine hak kazanmasının mümkün olmadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyuşmazlık, davacının, mezun olduğu ticaret meslek lisesinin lise muadili teknik öğrenim veren okul olmasına göre, kesin kabul esnasında 2 (iki) derece alması ve buna bağlı olarak dava konusu fark ücret alacaklarının hesaplanması ile davalıların sorumlulukları hususlarındadır.

Temyiz olunan nihai kararların bozulması 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde

mümkündür.

Temyizen incelenen İlk Derece Mahkemesi kararının bozmaya uygun olduğu, kararda ve kararın gerekçesinde hukuk kurallarının somut olaya uygulanmasında bir isabetsizlik bulunmadığı, bozmaya uyulmakla karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin ise yeniden incelenmesine hukukça imkân bulunmadığı anlaşılmakla; temyiz dilekçelerinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Taraf vekillerinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA,

Davalı Millî Savunma Bakanlığı harçtan muaf olduğundan harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

07.04.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

4857 sayılı Kanun'un 6.maddesine göre işyeri veya işyerinin bir bölümü başka birine devredildiğinde, devir tarihinde işyerinde veya bir bölümünde mevcut olan iş sözleşmeleri bütün hak ve borçları ile birlikte devralana geçer. Devir hâlinde, devirden önce doğmuş olan ve devir tarihinde ödenmesi gereken borçlardan devreden ve devralan işveren birlikte sorumludurlar. Ancak bu yükümlülüklerden devreden işverenin sorumluluğu devir tarihinden itibaren iki yıl ile sınırlıdır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 428. maddesinde de işyerinin devri ve hukuki sonuçları 4857 sayılı Kanun'un 6.maddesine paralel bir biçimde düzenlenmiştir.

İşyerinin devri ile birlikte, devralan işveren önceki işverenin işçilere karşı olan genel hak ve borç statüsünü üstlenmekte, iş ilişkisinden kaynaklanan tüm yükümlülüklerin borçlusu ve aynı zamanda tüm hakların da alacaklısı durumuna gelmektedir. Bu durumda, iş sözleşmeleri bütün hak ve borçları ile birlikte devralan işverene geçtiğine ve devralan işveren devreden işverenin hukuki konumunu üstlendiğine göre, işyerini devralan işveren, sadece kendi döneminde gerçekleşen haklardan değil, aynı zamanda işçinin devreden işveren yanındaki çalışması nedeniyle kazandığı haklardan da sorumlu olacaktır (Ercüment Özkaraca, “İşyeri Devri, Devirden Önce Doğan Borçlardan Sorumluluk”, Karar İncelemesi, Çalışma ve Toplum Dergisi, 2009/1,131-162, s.142-143).

Devreden işverenin devir tarihinde muaccel olan alacaklardan müteselsil sorumluluğu için öngörülen iki yıllık süre bir zamanaşımı süresi olmayıp hak düşürücü süre niteliğindedir. Dolayısıyla, iki yıllık bu sürenin durması, kesilmesi söz konusu olmayıp, hâkim tarafından resen nazara alınması gerekir. Bu durumda, devir tarihinden başlamak üzere iki yıllık bir süre geçtikten sonra devreden

işverenin sorumluluğu sona erecektir.

Dava açılması ile hak düşürücü sürelerin korunması, yalnız dava edilen kısım için geçerlidir. Dolayısıyla, kısmi dava açılması durumunda alacağın sadece kısmi dava yapılan kesimi için hak düşürücü süreler korunmuş olur; saklı tutularak dava dışı kalan kesim için ise hak düşürücü süre korunmuş olmaz (Baki Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt. 2, İstanbul, Altıncı Baskı, 2001, s.1544, 1671). Başka bir anlatımla hak düşürücü sürenin durması veya kesilmesi söz konusu olmaz. Dava dilekçesi ile talep edilmeyen miktar bakımından zamanaşımı süresi dâhi kesilmekten hak düşürücü sürenin kesildiğinin kabul edilmesi önemli bir çelişki oluşturur.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 22.03.2006 tarihli ve 2006/(5)-147 Esas, 2006/97 Karar sayılı kararında da vurgulandığı üzere, davadaki talep sonucunun ıslah yoluyla artırılması veya değiştirilmesi için, o hakkın maddi hukuk açısından mevcut bulunması gerekir. Hiç var olmayan veya başlangıçta var olmakla birlikte hak düşürücü süre nedeniyle ortadan kalkan bir hak için, usul hukukunun kurum ve kuralları kullanılarak talepte bulunulması mümkün değildir.

Yargıtay hak düşürücü süre içinde açılan kısmi davanın saklı tutulan haklar bakımından hak düşürücü süreyi uzatmayacağına ilişkin pek çok karar vermiştir (Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, 4.5.1989 tarihli, 1989/23307 Esas, 1989/9906 Karar sayılı kararı, Yargıtay Kararları Dergisi, 1989/10, s.1398; Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, 30.01.1986 tarihli ve 1986/15480 Esas, 1986/959 Karar sayılı kararı, Yargıtay Kararları Dergisi, 1986/5, s.662-663; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 22.03.2006 tarihli ve 2006/(5)-147 Esas, 2006/97 Karar sayılı kararı).

Somut olayda davacı işçi devreden davalı işveren döneminde doğmuş bulunan alacaklarını kısmi dava konusu yapmış olup İlk Derece Mahkemesince davalı Bakanlık ile ASFAT AŞ arasında işyeri devri bulunduğu kabul edilerek fark ücret, ikramiye ve ilave tediye alacakları bakımından dava ve ıslah dilekçelerinde talep edilen toplam miktar üzerinden devreden ve devralan işveren sıfatıyla davalılar müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuşlardır. Dava, devir tarihinden itibaren iki yıllık süre içinde açılmış ise de iki yıllık süre geçtikten sonra kısmi ıslahla dava konusu miktar artırılmıştır. Başka bir anlatımla, kısmi ıslahla dava konusu yapılan miktar bakımından iki yıllık hak düşürücü süre geçmiştir. Bu nedenle davalı devreden işveren bakımından ıslahla dava konusu edilen miktarın reddine karar verilmelidir. Kararın bu gerekçe ile bozulması gerektiği görüşünde olduğumuzdan Sayın Çoğunluğun onama yönündeki değerlendirmesine katılmıyoruz.